

ORGANIZACJE TOTALNE

Łukasz Pośluszny

ORGANIZACJE TOTALNE

teoria i praktyki

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2022

Recenzenci:

prof. dr hab. Anna Matuchniak-Mystkowska (Uniwersytet Łódzki)
dr Piotr Filipkowski (IFiS PAN)

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Instytut Socjologii
Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Redaktor prowadzący: Lidia Męzińska
Projekt okładki: Katarzyna Juras
Redakcja i korekta: Monika Baranowska

Copyright © 2022 by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

ISBN 978-83-66849-33-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: Dariusz Piskulak
Printed in Poland

SPIS TREŚCI

Wstęp	7

CZĘŚĆ I TEORIA ORGANIZACJI TOTALNEJ OD GOFFMANA DO DZIŚ

1. Organizacje totalne według Goffmana	17
1.1. Miejsce <i>Asylums</i> w biografii Goffmana	17
1.2. Streszczenie koncepcji	23
1.3. Obiegi organizacji totalnych	29
1.4. Zastosowania koncepcji w badaniach społecznych	31
2. Krytyka organizacji totalnych i konkurencyjne teorie	38
2.1. Krytyka koncepcji Goffmana	38
2.2. Adekwatność modelu teoretycznego organizacji totalnych	41
2.3. Krytyka badania w szpitalu św. Elżbiety	43
2.4. Krytyka Goffmana jako badacza	44
2.5. Rozwinięcia koncepcji organizacji totalnych	47
2.6. Rekonfiguracje i nowa definicja	59
3. Podsumowanie: organizacja totalna a totalizacja	66

CZĘŚĆ II HISTORIA I PRAKTYKI

4. Organizacje totalne w nowożytności	71
4.1. Nowoczesność: warunek organizacji totalnej	71
4.2. Kara i kontrola: od pręgierza po szpital psychiatryczny	78
5. Organizacja totalna obozu koncentracyjnego	91
5.1. Historia obozów koncentracyjnych na świecie	91
5.2. Niemieckie hitlerowskie obozy koncentracyjne	102
6. Podsumowanie: ewolucja kontroli i definicja obozu	111

CZĘŚĆ III
ORGANIZACJA TOTALNA W SŁUŻBIE IDEOLOGII

7. Obozy koncentracyjne i zagłady a ludobójstwo	125
7.1. Cywilizacyjny regres	126
7.2. Nowoczesność na ławie oskarżonych	128
7.3. Niedoskonała natura człowieka	133
8. Podsumowanie: przemoc i anempatia	135
 Zakończenie	 137
 Bibliografia	 159